

Pohjois-Savon liitto
Regional Council of Pohjois-Savo

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Itä-Suomen neuvottelukunta 2.3.2023

Itäinen Suomi visio ja teot – miten tästä eteenpäin?

Merja Olenius, kehittämisjohtaja

Itäisen Suomen menestyksen avaimet

- Kyky hankkia julkisia ja yksityisiä investointeja. Julkiset investoinnit voivat olla joko säilyttäviä tai kehittäviä investointeja
- Koulutusinfrastruktuurit ja osaamisympäristöt, jotka ovat kriittisiä osaamisen levittämisen ja koulutustason nousun kannalta
- Laadukas elinympäristö ja palveluiden saatavuus, joilla voi olla paitsi erilaisia aktiviteetteja edistävä niin myös symbolinen vaikutus
- Saavutettavuus, joka viittaa sekä fyysiseen että suhteelliseen saavutettavuuteen kuten matka-aikoihin, kulkutapojen monipuolisuuteen ja digitaalisiin verkostoihin
- Vahva paikallinen ja alueellinen strategiatyö, johon linkittyy myös jatkuva uusien kehityshankkeiden ideointi ja toteutus
- Suotuisa valtiosidos, joka voi ilmetä esimerkiksi sopimuksellisuutena

ITÄISEN SUOMEN UUSI SUUNTA

Vetovoimaisten paikkojen ja kehittämistahtoisten toimijoiden alue, joka säteilee elinvoimaa ja kestävyttä kokonaisvaltaisesti ympärilleen.

1

Houkutteleva investoinneille

Vireä elinkeinoelämä ja osaava työvoima vahvistavat alueen houkuttelevuutta.

2

Houkutteleva osaajille ja opiskelijoille

Eteenpäin katsova koulutus ja tki-toiminta rakentavat pohjaa tulevaisuudelle.

3

Kokonaisturvallinen

Turvallisuus ja omavaraisuus takaavat vakaan ja ennakoitavan toimintaympäristön sekä sujuvan arjen.

ITÄINEN
SUOMI
ON

4

Kaikille saavutettavissa

Fyysinen ja digitaalinen saavutettavuus on elinvoiman ehto

5

Vahvojen ja aktiivisten verkostojen alue

Työkalut ja toimintamallit muuttavat vision todeksi. Koko itäisen Suomen yhteistyön voimin pystytään kiinnittyä vahvemmin myös osaksi eurooppalaisia ja globaalejakin verkostoja.

Tavoite: Itäinen Suomi on houkutteleva investoinneille

***Vireä
elinkeinoelämä ja
osaava työvoima
vahvistavat
houkuttelevuutta***

Teko 1: Energiamurroksesta elinvoimaa, sähkösiirtoverkkoja kehitetään

Teko 2:
Jokaisessa itäisen Suomen maakunnassa on muuttovetovoimainen keskuskaupunki sekä vetovoimaisia muitakin paikkoja.

Teko 3: Luodaan kansainväliset mitat täyttävä matkailutarjonta

Teko 4: Perustetaan hyvinvointi- ja terveystutkimuksen valtakunnallinen osaamiskeskus

Puhdasta vihreää energiaa itäiseen Suomeen

- Fingridin kantaverkon rakentaminen Kainuusta Pohjois-Karjalan kautta Etelä-Karjalaan ja Etelä-Savoon valtion toimesta
- Vety tulevaisuuden ratkaisuksi myös Itä-Suomessa (Etelä-Karjala+ Kymenlaakso = Vetylaakso)
- Itä-Suomeen toimiva tuulivoimaratkaisu -vaihtoehtona tuulivoimakompensaatiot
- Pienydinvoimalat
- Biovoimalat, hajautettu energia ja geotermisen energian mahdollisuudet
- Aurinkovoimapotentialin rakentaminen
- Metaani / biokaasun tuotanto / LNG
- Muut siirtoratkaisut (esim. verkkoon kytkennät ja vety) ja älykäs verkko

Kaivosten teollinen kiertotalous (uudet hankkeet)

- ➔ Pohjois-Karjalan Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) mineraali- ja kiertotalousalan digitaalinen koetehdaskokonaisuus Outokummussa
- ➔ Otanmäen ilmeniitin talteenotto (ilmeniitti- ja kaivostoimintaa 4-5 vuodeksi)
- ➔ Akkuteollisuus: raaka-aineen tuottajasta raaka-aineiden jalostajaksi

Matkailu ympärivuotiseksi ja kansainväliseksi

Imatran Erä- Ja luontokulttuurimuseon suunnittelu ja toteutus

Museon tarvitsema valtion tuki on 14 M€.

Hanke saadaan alulle 6 M€:lla valtiosihteeriryhmän paketista, mutta valtion budjetissa valtuuksia ei vielä ole.

MUUT

- Saimaa European Region of Gastronomy 2024 panostus Itäisen Suomen kv -matkailuun
- Saimaa Geopark kokonaisuuden vahvistaminen
- Saimaannorppa -saaristo Unescon maailmanperintökohteeksi vuoteen 2030 mennessä

- Itäisen Suomen erityisyyksien/erikoisuuksien tuotteistaminen kansainväliseksi matkailukohteeksi (kuten erämaat ja pedot, petojen katselu, hiljaisuus ja rajaseudun teemalliset matkailureitit)
- Itä-Suomeen painottuva Lakeland hanke
- Itäisen Suomen kansallispuistoverkoston kehittäminen kansainväliseksi matkailukohteeksi
- Vesistömatkailu

TAVOITE: Itäinen Suomi on kehittäjille ja opiskelijoille houkutteleva

***Eteenpäin katsova
koulutus ja tki-
toiminta rakentavat
pohjaa
tulevaisuudelle***

Teko 5: Luodaan systemaattinen malli oppilaitos–yritysyhteistyöhön opiskelijoiden kiinnittämiseksi alueelle

Teko 6: Vahvistetaan korkeakoulujen verkostoitumista

Teko 7: Kehitetään englanninkielisiä palveluja parantamaan kansainvälisten osaajien juurtumista alueelle

Teko 8: Vahvistetaan Business Finlandin toimintaa itäisessä Suomessa

Teko 9: PK-yrityksille soveltavan osaamisen TKI-kiihdytin

TKI –toiminta

Tarvitaan nykyistä vahvempi koulutus- ja tutkimuslaitosyhteistyö yliopistokeskuskaupungeissa

- Mikkelin ja Kajaani yliopistokeskusten vahvistaminen
- Tarvitaan yliopistollista perustutkintokoulutusta
- Valtion tutkimuslaitosten on vahvistettava alueellista rooliaan
- Luotava verkostomainen yhteistyö yliopistojen kanssa, kilpailu jalostaa mutta tarpeeton kilpailu heikentää

• Tulevaisuuden sähköinen lentoliikenne

- Etelä-Savo, Etelä-Karjala, Kuhmo, Kemijärvi voi hyötyä lentoliikenne
- sähkökäyttöiset lentokoneet, digitaalinen lennonjohto
- kutsutaksi koneet, dronet ym.
- HEA pilotti

▪ Datatalous ja Kainuun LUMI-supertietokonekapasiteetin hyödyntäminen (tiedeyhteistyö, tutkimus, yritykset, mittaaminen)

Klusteroituminen

Vesiosaaminen -> vesiklusteri

- 1) Pohjois-Savo Water Cluster
  - 2) Blue economy Mikkelä (BEM)
- Teollisuuden ja kaivostoiminnan prosesseihin
  - juomavesi ja vesien puhdistus
  - kiertotalous
  - mittausteknologian ja -osaamisen laaja hyödyntäminen ja kehittäminen (MITY, VTT) itäisen Suomen koko vihreän siirtymän laadun varmistamisessa

Metsä- ja biotalouden klusteri

-Puurakentamisen kehittäminen

- > puutuoteklusterin kehittäminen Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa, Etelä-Savo
- > Vihreää siirtymää edistävät biotaloustoimenpiteet (Metsä – Ruoka – Vesi)

Akkuklusteri kaivoksista precursor- ja akkumateriaalien valmistukseen.

- > Kainuu – Pohjois-Karjala – Pohjois-Savo

TAVOITE: Itäinen Suomi on kokonaisturvallinen

Itä-Suomessa on vakaat olot – omavarainen ja turvallinen toimintaympäristö

Teko 10: Itäiseen Suomeen luodaan kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus

Teko 11: Kehitetään ennakointiosaamista

Teko 12: Ehkäistään polarisaatiota ja syrjäytymiskehitystä

Kokonaisturvallisuus ja huoltovarmuus

Tavoitteena

- Itäisen suomen omavaraisuutta ja huoltovarmuutta vahvistavat investoinnit ja toimenpiteet huomioiden muuttunut geopoliittinen tilanne ja Suomen kansainvälinen yhteistyö (Nato) (investoinnit ml. perusrakenteen investointituki)
- Itäisen Suomen energian saatavuus turvattava
- Itäiseen Suomeen puhtaan ruoan ja elintarvikkeiden ruokaklusteri – koko elintarviketuotannon arvoketju maataloudesta jalostettuihin tuotteisiin ja paikallisiin puhtaisiin raaka-aineisiin vahvistaa omavaraisuutta ja luo vetovoimaa.

➤ Kokonaisturvallisuuden klusteri itäiseen Suomeen

➤ Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus Kuopioon

- Kuopion pelastusopisto, potilas- ja lääketurvallisuusala
- Vesiosaaminen teollisuuden prosesseihin
- NATO yhteensopivan yhteistyön mahdollisuudet
- F35 hankinnat /yhteistyö
- Military Mobility –rahoitus
- Kotkan turvapuisto ja Kouvolan turvallisuuskeskittymä

TAVOITE: Itäinen Suomi on kaikille saavutettavissa

Saavutettavuus on elinvoiman ehto

Teko 13: Aamu- ja iltayhteydet takaisin kuntoon

Teko 14: Kehitetään Saimaan sisävesiliikennettä

Teko 15: Etälennonjohto parantamaan lentoliikenteen palveluja

Teko 16: Testialusta harvaan asuttujen alueiden digiratkaisuille

Saavutettavampi itäinen Suomi

Liikenne

- 1) Savon ja Karjalan ratojen kehittäminen (välityskyky ja nopeus) sekä poikittaisratojen kehittäminen, mm. sähköistys
- 2) Pääväylien VT 5 ja VT 6 kunnostaminen sekä niihin kytkeytyvien poikittaisyhteyksien parantaminen
- 3) VT15 ja rautatieyhteys Kouvola – HaminaKotka satamaan sekä poikittaisyhteyksien parantaminen
- 4) Nopeat Itäradat
- 5) Liikenne 12-ohjelman 1A hankekor

Laajakaista:

- Laajakaistayhteyksien kansallinen rahoitus
- kattavuus ja kuntaosuuden pienentäminen 8 %:iin Itäisessä Suomessa

Yhteydet

- 1) Euroopan ja Aasian yhdistävän Luoteisväylän datajärjestelmän tuominen Norjan rantautumispisteestään pohjoisesta (tietoliikennekapasiteetin varmistava runkoverkko) itäisen Suomen halki etelään (datakeskus- ja muun yritysinvestointien lisäämiseksi)
- 2) Henkilö- ja tavaraliikenteen solmukohtien kehittämisen -> sujuvat matka- ja kuljetusketjut
- 3) EU:n TEN-T-kattavan verkon aiempaa parempi kytkeytyminen ydinverkkoon, mm. Perämerenkaaren, Pohjois-Ruotsin ja Narvikin suuntaan -> tässä geopoliittisessa tilanteessa pitää varmistaa myös Itämeri-vapaa kuljetus- ja kulkusuunta.

TAVOITE: Itäisessä Suomessa on vahvat ja aktiiviset verkostot

Työkalut ja toimintamallit muuttavat vision todeksi

Teko 17: Perustetaan itäisen Suomen foorumi

Teko 18: Pilotteja ja kokeiluja itäiseen Suomeen

Teko 19: Itäisen Suomen aiesopimus allekirjoitukseen

MINISTERI LINTILÄN TERVEISET

1. Alueellinen kehittämisspolitiikka on turvallisuuspolitiikkaa. Heikoista alueista muodostuu heikko valtio.
2. Turvallisuuspoliittisesta näkökulmasta aluekehitys ei voi nojata ainoastaan tilalliseen keskittämiseen, sillä valtion alueellisen suvereniteetin ylläpitäminen vaatii myös hajauttamista.
3. Alueiden hallinnollisella hahmolla ja aluehallinnon suorituskyvyllä on merkittävä vaikutus aluekehitykseen. Itäinen Suomi tulee geopolitiikan uutena aikana siirtää Suomen ja Euroopan kartalle uudella tavalla.
4. Aluekehitys rakentuu ajanmukaisten, ylläpidettyjen ja toimivien perusinfrastruktuurien varaan. Samoja infrastruktuureita uudistamalla toteutetaan esimerkiksi niin sanottu vihreä siirtymä.
5. Itäisen Suomen kehityspotentiaali perustuu jo keskipitkällä aikajänteellä uudenlaisten taloudellisten suuralueiden ja lyhyempien toimitusketjujen varaan rakentuvalle maailmantaloudelle, jossa 1990-lukulainen globalisaatioajattelu on osin vanhentunutta.
6. Aluekehittäminen liittyy ennen muuta investointeihin eli yksityiseen ja julkisen rahan liikkeeseen, alueiden ja kuntien laadukkaaseen strategiatyöhön, alueelliseen yhteistyöhön, saavutettavuuden ylläpitoon ja kehittämiseen, osaamisen uudistamiseen ja vahvistamiseen sekä valtion ja alueiden sekä yksittäisten kuntien välisen suhteen laadulliseen kehittämiseen.
7. Valtion keskushallinnolla on tärkeä rooli itäisen Suomen aluekehittämisessä. Kyse on Suominnimisen kansallisvaltion tulevaisuudesta.

TEOT/ KEINOT	Aluekehittämisen tukeminen	Osaaminen, osaava työvoima ja työvoiman saatavuus	Saavutettavuus	Matkailu ja vetovoima
Keskeiset konkreettiset toimet/rahoitus	<p>Siirretään Interreg-ulkorajayhteistyöohjelmista vapautuva EAKR-rahoitus (48 M€) muihin Interreg ohjelmiin ja kansallisen valtion rahoitusosuuden siirrosta (48 M€) kansalliseksi aluekehittämisen rahoitukseksi</p> <p>Itäisen Suomen kuntien ja alueiden yhteistyötä varautumisen ja huoltovarmuuden parantamisessa sekä vetovoimaisuuden ja elinvoiman vahvistamisessa (0,5 M€)</p> <p>(AKKE) Mikkelin ja Lappeenrannan lentoliikennekehittäminen (1 M€)</p> <p>Lisätään kansallista yrityksen kehittämisavustuksen myöntämisvaltuutta Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson alueella toimiville pk-yrityksille (3 M€)</p> <p>Itäisen Suomen lisärahoitus/EAKR 8 milj. euroa josta: Visit Saimaa 0,5 M€ Saimaa ERG 0,6 M€.</p>	<p>Itäisen Suomen aloituspaikkojen lisääminen 6 M€ (257 kpl) ja tutkimusinfra parantaminen 4 M€ mm. sairaanhoitaja, insinööri ja sosionomikoulutus.</p> <p>Työkanava Oy:n toiminnan laajentaminen itäiseen Suomeen /pääomitus 5 M€.</p>	<p>31,1 M€ itäisen Suomen ratahankkeisiin perusväylänpidon ostovoimakorjauksen 33,8 M€ lisäksi: Lappeenrannan aseman välilaiturin korotus ja eritasoyhteys 4,4 M€</p> <p>Lauritsalan ratapihan sähköistys ja uuden veturinsäilytysraiteen osoittaminen 1 M€.</p> <p>Imatra - Joensuu ratasuunnitelman laatiminen 2,5 M€ ja viiden taseuristeyksen järjestelyt 3,2 M€.</p> <p>Kouvola – Luumäki pohjoisen raiteen päällysrakenteen uusiminen 20 M€</p> <p>Syrjäsalmien ratasillan uusiminen n. 9,2 M€</p> <p>Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (31.20.50). Tukiohjelman RRF-rahoitus vuodelle 2023 n. 17 M€, jossa mukana hankkeita Itä-Suomesta</p>	<p>Kutilan kanava 12,M€</p> <p>Visit Finland 2M€</p> <p>Ruunaan Kalastus ja retkeily 2M€</p> <p>Metsähallitus/kansallispuistot 2 M€</p> <p>Pilaantuneet maa-alueet 2M€</p> <p>Imatran Erämuseo 6M€ +0,3 M€</p>

KIITOS